

Nr 3.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1950/51 under tredje huvudtiteln, avseende anslagen inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Utrikesdepartementet.

1:o) **Utrikesdepartementet: Omkostnader.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln (punkt 2, s. 3 och 4 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 4 januari 1950) föreslagit riksdagen att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 896 000 kronor.

Den föreslagna höjningen är föranledd av belastningen å anslaget och av den svenska kronans devalvering.

Utskottet får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till Utrikesdepartementet: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor.

Sveriges representation i utlandet.

2:o) **Ersättningar åt olönade konsuler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 5 och 6), innebärande en av svenska kronans devalvering och av utgiftsstegringar av annan natur föranledd höjning av anslaget med 125 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Ersättningar åt olönade konsuler för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kronor.

3:o) **Rese- och flyttningersättningar. Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 10 och 11, s. 6 och 7), innebärande av svenska kronans devalvering och av anslagsbelastningen föranledda höjningar beträffande förstnämnda anslag med

150 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag med 300 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Rese- och flyttningersättning* ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

b) till *Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat* ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

4:o) **Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 7), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Internationella förhandlingar m. m.

5:o) **Särskilda förhandlingar med främmande makter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 8), innebärande av den svenska kronans devalvering och av anslagsbelastningen föranledd höjning med 900 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda förhandlingar med främmande makter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

6:o) **Tillfälliga representationskostnader. Permanenta skiljedomstolens internationella byrå i Haag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 14 och 15, s. 8 och 9), innebärande oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Tillfälliga representationskostnader* ett reservationsanslag av 45 000 kronor;

b) till *Permanenta skiljedomstolens internationella byrå i Haag* ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

7:o) **Förenta Nationerna.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 9) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 325 000 kronor.

I Förenta Nationernas av generalförsamlingen fastställda budget för år 1950 har för nämnda år upptagits ett sammanlagt utgiftsbelopp av 42 171 583 dollars mot 41 617 000 dollars för år 1949. Sveriges bidrag, som tidigare utgått med 2 % men minskats till 1,98 %, har med hänsyn härtill ansetts kunna för år 1950 beräknas till omkring 835 000 dollars eller 4 325 000 kronor.

Utskottet får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Förenta Nationerna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 325 000 kronor.

8:o) **Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 9 och 10) får utskottet — med förmälan, att den svenska bidragskvoten är beräknad på grundval av Sveriges bidragsprocent inom *Förenta Nationerna* (5,41 %) — hemställa, att riksdagen må till *Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

9:o) **Europarådet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 10) får utskottet — med förmälan, att den svenska bidragskvoten fastställs till 4 % — hemställa, att riksdagen må till *Europarådet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

Diverse.

10:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 10) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1950/51 anvisa:
för *Beskickningsfastigheternas delfond* ett förslagsanslag av 2 040 000 kronor;
för *Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 211 000 kronor.

11:o) **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare.** Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 20 och 21, s. 11), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet, att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa
a) till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare* ett förslagsanslag av 300 000 kronor;
b) till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* ett anslag av 70 000 kronor.

12:o) **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22, s. 11—22) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 972 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 800 000 kronor.

Bidraget till *Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet* utgör för innevarande budgetår 400 000 kronor. Institutet har för budgetåret 1950/51 anhållit om anslag av statsmedel med sammanlagt 593 400 kronor, innebarande en ökning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade beloppet med sammanlagt 193 400 kronor varav 43 400 kronor beräknats utgöra ersättning för av den svenska kronans devalvering föranledda kursförluster. De på statens bidrag belöpande merkostnaderna genom devalveringen uppgå dock endast till omkring 24 000 kronor. Departementschefen har framhållit, att han i rådande statsfinansiella läge tvekat att förorda höjning av statsbidraget utöver det belopp av 24 000 kronor, som hänför sig till devalveringen. På i ärendet anförda skäl har departementschefen dock ansett sig böra tillstyrka en höjning av bidraget till 450 000 kronor eller alltså med sammanlagt 50 000 kronor. Departementschefen har emellertid velat understryka angelägenheten av att institutet till nästinstundande budgetår underkastar sin verksamhet en sådan omprövning, att denna i de delar, som anses böra fortbestå, kan med användning av tillgängliga medel upprätthållas i fullt tillfredsställande omfattning. Härvid borde också undersökas möjligheterna för en bättre samordning av institutets och andra organisationers verksamhet i syfte att undvika kostnadskrävande dubbelarbete.

Departementschefen har ansett, att *Svensk-amerikanska nyhetsbyrån* bör beredas ersättning för vissa genom nedskrivningen av den svenska kronans värde uppkomna kursförluster å New York-kontorets budget och i anledning härav förordat, att bidraget till byråns verksamhet för nästa budgetår höjes med 115 000 kronor eller till 382 000 kronor.

Bidraget till *Svensk-internationella pressbyrån* föreslås för nästa budgetår upptaget med oförändrat belopp eller 95 000 kronor.

För *upplysningsverksamheten i övrigt* utgå under innevarande budgetår dels ett belopp av 20 000 kronor för upplysningsverksamheten i Sydamerika, dels ock ett belopp av 18 000 kronor, som ställts till ministerns för utrikes ärendena förfogande. Den svenska kronans devalvering medför, framhåller departementschefen, ett behov av ytterligare medel för ifrågavarande bägge ändamål. Härför erforderliga belopp ha beräknats till 5 000, respektive 2 000 kronor. Departementschefen har därför förordat, att nämnda poster för nästinstundande budgetår upptagas till 25 000, respektive 20 000 kronor.

Utskottet. Verkställd granskning av departementschefens beräkningar av de olika posterna under förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Beträffande bidraget till Svenska institutet vill utskottet i likhet med departementschefen understryka angelägenheten av att institutet till nästa budgetår underkastar sin verksamhet en sådan omprövning, att denna i de delar, som anses böra fortbestå, kan med användning av tillgängliga medel upprätthållas i fullt tillfredsställande omfattning. Det är enligt utskottets mening även angeläget, att därvid möjligheterna undersökas för åstadkommande av en bättre samordning av institutets och andra organisationers verksamhet i syfte att undvika kostnadskrävande dubbelarbete.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Upplysningsverksamhet i utlandet
angående Sverige* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag
av 972 000 kronor.

13:o) **Utländska pressbesök.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 22), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Utländska pressbesök* för budgetåret
1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

14:o) **Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespoli-
tiska frågor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 22 och 23) att
till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 75 000
kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kam-
maren av herr *Lindblom m. fl.* (I: 127) och den andra inom andra kamma-
ren av herr *Gustafsson i Bogla m. fl.* (II: 149), hemställts, att riksdagen
måtte besluta att till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete
och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av
105 000 kronor.

I motionerna har föreslagits, att anslaget höjes med 20 000 kronor för
att möjliggöra höjd bidragstilldelning till i första hand Föreningen mellan-
folkligt samarbete för fred, Internationella kvinnoförbundet för fred och
frihet, svenska sektionen, samt Svenska freds- och skiljedomsföreningen.
Vidare yrkas att anslaget höjes med ytterligare 10 000 kronor för bidrag
till världsfederationsrörelsen och Europarörelsen. Den sammanlagda ök-
ningen skulle alltså utgöra 30 000 kronor. Beträffande motiven till yrkan-
dena hänvisas till motionen I: 127.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 60 000
kronor, vilket av Kungl. Maj:t fördelats sålunda, att till Utrikespolitiska
institutet anvisats 44 500 kronor, till Föreningen mellanfolkligt samarbete
för fred 8 000 kronor, till Internationella kvinnoförbundet för fred och fri-
het, svenska sektionen, 3 000 kronor, till Svenska freds- och skiljedoms-
föreningen 2 200 kronor, till Svenska skolornas fredsförening 1 000 kronor,
till Nordiska fredsförbundet 500 kronor, till Utrikespolitiska föreningen i
Lund 500 kronor samt till Utrikespolitiska föreningen i Göteborg 300 kro-
nor.

Bidraget till Utrikespolitiska institutet höjdes genom beslut av 1948 och
1949 års riksdagar, vardera gången med 15 000 kronor, varigenom institutet
erhållit ersättning för två tredjedelar av de 45 000 kronor, som förlorats
i och med upphörandet av anslaget från »Rockefeller Foundation». Insti-
tutet har nu hemställt, att ersättning av statsmedel måtte beredas även för
den återstående tredjedelen eller med 15 000 kronor.

Departementschefen har, under framhållande av att det vore ett allmänt intresse, att möjligheter bereddnes Utrikespolitiska institutet att i åtminstone samma omfattning som hittills fullfölja sin betydelsefulla verksamhet för spridande inom landet av upplysning i utrikespolitiska frågor, tillstyrkt att anslaget för ändamålet höjes med 15 000 kronor.

Utskottet. Det är givetvis av stort värde, att saklig och objektiv upplysning meddelas rörande det internationella arbetet för fred och mellanfolkligt samarbete. Denna upplysningsverksamhet är därför väl förtjänt av statsmakternas stöd. Även med allt beaktande av den utveckling, som de internationella samordningssträvandena genomgått under senare tiden, anser sig utskottet emellertid med hänsyn till den skärpta återhållsamhet, som det nuvarande ekonomiska läget kräver, förhindrat tillstyrka en höjning av förevarande anslag utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit. Utskottet kan alltså icke biträda de i ämnet väckta motionerna.

Beträffande användningen av anslaget i fråga torde det liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela de anvisade medlen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med avslag å motionerna I: 127 och II: 149, till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 75 000 kronor.

15:o) Översättning av de svenska grundlagarna till engelska och franska språken. I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Lindström m. fl.* (I: 75) och den andra inom andra kammaren av herr *Edberg m. fl.* (II: 86), har föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för översättning till engelska och franska språken av de svenska grundlagarna samt att för ändamålet anvisas under tredje huvudtiteln för budgetåret 1950/51 ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Motionärerna ha för översättning av grundlagarna till ett av världsspråken beräknat ett belopp av omkring 5 000 kronor, varjämte tillkomma för granskning omkring 1 000 kronor, tryckning (av 3 000 exemplar) 3 000 kronor samt häftning och för en del av upplagan bindning omkring 3 000 kronor, tillsammans 12 000 kronor eller för översättning till två språk sammanlagt minst 24 000 kronor.

I fråga om motiven till yrkandet hänvisas till motionen II: 86.

Utskottet. Såsom i motionerna framhållits finnes för närvarande endast en officiell översättning av grundlagarna, nämligen till franska. Denna är verkställd år 1867. Icke officiella översättningar av dessa lagar ha tid efter annan gjorts, mestadels dock endast av delar av desamma. Flertalet av dessa översättningar äro emellertid med hänsyn till vidtagna lagändringar redan

föråldrade. Det måste enligt utskottets mening betraktas som en brist, att tillgång icke finnes till en modern officiell översättning av lagarna i fråga. Ej minst med hänsyn till de många och delvis nyskapade mellanfolkliga organisationerna skulle det vara ett intresse och bliva av värde, därest de svenska grundlagarna kunde studeras på världsspråken i auktoritativa källor. Utskottet är därför berett tillstyrka, att åtgärder vidtagas för att en dylik översättning kommer till stånd, och förordar i likhet med motionärerna, att denna översättning göres till både engelska och franska språken. Utskottet föreslår, att riksdagen för ändamålet anvisar ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 75 och II: 86, till *Översättning av de svenska grundlagarna till engelska och franska språken* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

16:o) **Restitutionsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 23), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Restitutionsnämnden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kronor.

17:o) **Flyttkapitalbyrån.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26, s. 24 och 25) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 158 000 kronor.

I skrivelse den 17 september 1949 har byrån anfört, att lösandet av dess arbetsuppgifter komme att draga längre tid än som antogs vid avfattandet av dess skrivelse med anslagsäskanden för budgetåret 1949/50 och att byråns verksamhet måste fortsätta längre än till utgången av budgetåret 1950/51. Olika omständigheter hade samverkat till detta förhållande. Avvecklingen av vissa av de större tyska företagen i riket hade sålunda visat sig vara mer krävande och tidsödande än som kunnat förutses. Vidare hade en grundlig genomgång av till byrån deklarerat material om tysk egendom krävt större arbetsinsats och jämväl påkallat flera åtgärder från byråns sida än från början beräknats. I samband med granskning genom särskilda för byrån utsedda revisorer hade det dessutom visat sig önskvärt att utvidga dess kamerala organisation.

Byrån har i anslutning härtill för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 222 000 kronor.

Departementschefen har med understrykande av angelägenheten av att byråns medelsbehov i möjligaste mån begränsas och att byrån utnyttjar alla de tillfällen till en inskränkning av verksamheten, som må yppa sig, ansett

sig icke kunna förorda större höjning av förevarande anslag än med 42 000 kronor eller till 200 000 kronor.

Utskottet ansluter sig till vad departementschefen i ämnet anfört och utgår från att byrån kommer att utnyttja alla tillfällen till inskränkning och avveckling av verksamheten och till en begränsning av dess medelsbehov.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flytkapitalbyrån* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

18:o) **Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 25 och 26), innebärande en anslagsminskning med 9 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

19:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 26), innebärande en anslagsminskning med 12 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

20:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 26 och 27), innebärande en av belastningen föranledd anslagshöjning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

21:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 27), innebärande en anslagsminskning med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

22:o) *Utskottet* kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedan nämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 1: Utrikesdepartementet: Avlöningar,

punkten 3: Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatsk och konsulär personal m. m.,

punkten 4: Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer,
punkten 5: Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer,
punkten 6: Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden,
punkten 7: Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden
och vaktbetjänte samt
punkten 8: Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän;
vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 17 februari 1950.

På statsutskottets vägnar:
MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Sven Larsson,
Karl Andersson, Gränebo, Ohlon, Gustaf Karlsson, Boman, Iwar Anderson,
fröken Andersson, herrar Sundelin, Leander, Gillström, Hesselbom, Ivar
Persson och Lundgren; samt
från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Svensson
i Grönvik, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Wallentheim, Svensson
i Ljungskile, Lindholm, Rubbestad, Ståhl, Staxäng, Petterson i Degerfors,
Thapper, fröken Elmén och herr Henriksson.

Reservationer.

- 1) vid *punkten 7:o*) (Förenta Nationerna) av herr *Rubbestad*;
 - 2) vid *punkten 14:o*) (Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor) av herrar *Gustaf Karlsson* och *Sundelin*.
-